

Етичний кодекс

Української асоціації позитивної психотерапії (УАПП)

Вступ

УАПП є колективним членом Всесвітньої асоціації позитивної та транскультуральної психотерапії (WAPP), тому члени УАПП зобов'язані дотримуватися Етичного кодексу WAPP та реалізовувати психотерапевтичну діяльність в рамках принципів методу позитивної психотерапії Н.Пезешкіана.

Оскільки WAPP є членом Європейської Асоціації Психотерапії (EAP), члени УАПП зобов'язані також дотримуватися Етичного кодексу EAP.

Українська асоціація позитивної психотерапії заснована та реалізує свою діяльність у рамках чинного законодавства України.

УАПП співпрацює з Українською спілкою психотерапевтів (УСП).

УАПП просуває метод позитивної психотерапії Н.Пезешкіана, як такий, що належить до гуманістичних, транскультуральних, психодинамічних методів психотерапії. Сутність та зміст методу позитивної психотерапії, як конфлікт-центрованого та орієнтованого на здібності людини, розроблено Н.Пезешкіаном в 1968 році. У відповідності з цим, метод базується на 9 тезах, 3 вимірах взаємовідносин, 5 стадіях терапевтичного процесу та позитивному погляді на людину, а саме, що людина добра від природи та володіє 4-ма типами здібностей: фізичними, розумовими, соціальними та духовними (4 зони конфліктних реакцій та ресурсів). У процесі позитивної психотерапії можуть бути застосовані інші психотерапевтичні методики, визнані WAPP та EAP, за умов, що консультант/психотерапевт пройшов відповідне навчання.

Етичний кодекс Української асоціації позитивної психотерапії призначений для:

- збереження та розвитку високих стандартів етики в середовищі психотерапевтів, які реалізують свою професійну діяльність у методі позитивної психотерапії та позиціонують себе як консультанти/психотерапевти в напрямку позитивної психотерапії в Україні;

- захисту клієнта від можливих порушень професійної етики членами УАПП;
- дотримання етичних норм професійної поведінки членами УАПП;
- регуляції професійних відносин між клієнтами, членами УАПП та іншими особами, зокрема, для захисту від посягань на людську, професійну гідність і права.

Стандарти Етичного кодексу стосуються лише професійних відносин кожного учасника психотерапевтичної роботи, пов'язаної з реалізацією та просуванням позитивної психотерапії в Україні.

Ознайомлення з даним Етичним кодексом повинно бути здійснено до моменту вступу до лав УАПП. Дотримання даного Етичного кодексу є обов'язковим для всіх членів УАПП.

I. Відповідальність консультантів/психотерапевтів

1.1. Консультант/психотерапевт може набути повне членство в УАПП за умови, якщо він, як мінімум, завершив Базовий курс Позитивної психотерапії та має намір здійснювати подальшу професійну психологічну або психотерапевтичну практику.

1.2. В консультативній/психотерапевтичній діяльності в методі позитивної психотерапії консультант/психотерапевт має свободу застосування психотерапевтичних методів та засобів для вирішення професійних завдань, відповідно до свого сумління, кваліфікації та на основі наукових сучасних психологічних та психотерапевтичних досліджень, викладених у професійній літературі.

1.3. Консультант/психотерапевт УАПП усвідомлює як його світоглядні, релігійні та інші погляди, система переконань, цінності, потреби, особистісні обмеження впливають на його роботу з клієнтами. Якщо його особисті проблеми, конфлікти та обмеження можуть впливати на професійну діяльність, він зобов'язується пройти супервізію чи особисту психотерапію або перенаправляє клієнта до іншого фахівця.

1.4. Консультант/психотерапевт, який в своїй професійній діяльності (індивідуальній, груповій, навчальній тощо), позиціонує себе як такий, що працює в методі позитивної психотерапії, не може використовувати в своїй діяльності з

клієнтами релігійні, духовні, трансперсональні, езотеричні та інші науково недоведені практики й вірування (відповідно до вимог ЕАР).

1.5. Консультант/психотерапевт у своїх професійних рішеннях, а також у ситуаціях публічних професійних виступів спирається на сучасні актуальні наукові знання та дослідження у позитивній психотерапії та інших науково визнаних методах психотерапії, внесених до переліку Європейської асоціації психотерапії.

1.6. Методи, методики, техніки, які використовує в процесі роботи консультант/психотерапевт мають слугувати лише консультативним/терапевтичним цілям та розвитку клієнта.

II. Заборона дискримінації та оціночних суджень

2.1. У своїй професійній діяльності консультант/психотерапевт шанує право інших осіб на відмінні цінності, погляди, переконання, що можуть відрізнятися від його власних.

2.2. Релігійні, духовні, езотеричні вірування клієнта можуть бути предметом обговорення в консультуванні/психотерапії, але консультант/психотерапевт повинен виявляти стосовно них безоціночність та толерантність.

2.3. Консультант/психотерапевт не дискримінує клієнта за віком, статтю, расою, національністю, релігійними поглядами, сексуальною орієнтацією, обмеженою працездатністю, світоглядом, мовою, соціально-економічним статусом тощо.

III. Зменшення страждань клієнта шляхом підсилення його активної ролі в консультативному/психотерапевтичному процесі

3.1. Клієнту рекомендується залишити пасивну роль пацієнта та зайняти активну позицію ("терапевтичну роль") на рівні з активною роллю консультанта/психотерапевта заради самого клієнта та його оточення.

3.2. Консультант/психотерапевт застосовує максимум розумових зусиль відповідно до сучасних тенденцій консультативної/психотерапевтичної практики аби змінімалізувати можливі страждання або невиправдані труднощі своїх клієнтів або осіб, яких супервізує - там, де може це передбачити і не може їх уникнути.

IV. Конфіденційність/ професійна таємниця

4.1. Консультант/психотерапевт зобов'язаний зберігати конфіденційність стосовно будь-якої інформації, яку отримав у процесі консультативної/психотерапевтичної роботи з клієнтом.

4.2. Якщо виникають випадки обмеження збереження професійної таємниці, консультант/психотерапевт інформує про це клієнта перед тим, як почнеться консультативна/психотерапевтична робота або в той момент, коли виникне така необхідність.

4.3. Консультант/психотерапевт обговорює конфіденційну інформацію, що стосується роботи з клієнтами в консультуванні/психотерапії або супервізії лише з психотерапевтами, психіатрами, психологами в умовах, коли є відповідні обставини та потреба. При цьому повинна бути збережена анонімність клієнта, якщо це можливо. У випадку, коли клієнт втратив здатність самоконтролю, консультант/психотерапевт може втручатися в ситуацію аби змініалізувати можливу шкоду.

4.4. Здійснення записів на будь-які носії в процесі консультування/психотерапії повинно відбуватися лише за згодою клієнта або за писемною згодою його офіційного опікуна.

4.5. У випадку, коли консультант/психотерапевт має намір використати інформацію, отриману в процесі консультування/психотерапії під час публічних виступів або в публікаціях, він зобов'язаний отримати на це згоду клієнта, пояснити, в якому саме обсязі буде розкрита інформація, та подбати аби неможливо було ідентифікувати клієнта. З метою збереження анонімності клієнта може бути замінено ім'я та інші данні, можуть бути застосовані різні форми камуфляжу при описі проблем клієнта.

4.6. Консультуючи, здійснюючи супервізію або беручи участь в професійних конференціях, семінарах тощо, консультант/психотерапевт таким чином переказує інформацію про своїх клієнтів, щоб їх ідентифікація була неможлива.

4.7. У випадку, коли державна установа звертається з письмовим проханням щодо надання публічної інформації, яка стосується клієнта, консультант/психотерапевт звертається до діючого законодавства України. При цьому, психотерапевт повинен повідомити клієнта і робить це у спосіб, який найбільш корисний для консультативного/терапевтичного процесу.

4.8. Укладаючи контракт з клієнтом, у житті якого можуть виникнути обставини, що призведуть до обмеження відповідальності за себе, консультант/психотерапевт просить вказати, у такому випадку, іншу особу, до якої консультант/психотерапевт може звернутися в кризовій ситуації.

4.9. Консультант/психотерапевт зобов'язаний підтримувати автономію клієнта і зберігає конфіденційність консультативного/психотерапевтичного процесу навіть, якщо консультування/психотерапія є частиною лікувальних дій за дорученням лікувального закладу, державних або громадських організацій.

V. Компетентність та професійний розвиток консультанта/психотерапевта

5.1. Консультант/психотерапевт, який позиціонує себе, як фахівець у методі позитивної психотерапії, повинен здійснювати свою професійну діяльність відповідно до методу позитивної психотерапії та психотерапевтичних напрямків, у яких має відповідні компетенції, пройшов навчання або здійснив відповідні дослідження.

5.2. Консультант/психотерапевт зобов'язаний постійно підвищувати кваліфікацію та знайомитися з сучасними науковими дослідженнями в галузі психотерапії/психології (мінімум 30 ак.год. на рік теоретичної підготовки: науково-практичні конференції, семінари, програми підвищення кваліфікації тощо).

5.3. Консультант/психотерапевт не бере участь у заходах (лекції, семінари, дослідження, публічні просвітницькі виступи тощо), які вимагають відійти від стандартів записаних, визначених у професійних психотерапевтичних кодексах, зокрема, в даному Етичному кодексі та етичних кодексах ЕАР та WAPP.

5.4. Консультант/психотерапевт повинен брати участь у заходах УАПП не менш ніж двічі на рік, а за можливості, й у заходах інших професійних спільнот (інтерв'їзії, семінари, конференції тощо).

VI. Інтерв'їзія та суперв'їзія у практиці консультанта/психотерапевта

6.1. Консультанти/психотерапевти УАПП зобов'язані відвідувати інтерв'їзійні зустрічі УАПП або УСП.

6.2. Консультант/психотерапевт зобов'язаний проходити супервізію своєї професійної діяльності у кваліфікованого супервізора.

6.3. Супервізор уникає ситуації подвійних відносин з супервізіюваним консультант/психотерапевт, які можуть впливати та порушувати процес супервізії.

6.4. Супервізор, який констатує порушення професійної етики, зобов'язаний сприяти конфронтації консультанта/психотерапевта з його проблемою та спрямувати консультанта/психотерапевта до вирішення подібних труднощів.

VII. Контракт та свідомо згода клієнта

7.1. Консультант/психотерапевт реалізує свою професійну діяльність з клієнтом, лише в рамках узгоджених у професійному контракті відносин.

7.2. Обов'язковою є згода клієнта на консультування/психотерапію. У випадку консультування/психотерапії з неповнолітніми, консультант/психотерапевт отримує згоду як у самого клієнта, так і у законного представника/опікуна.

7.3. Одразу як це можливо та корисно, консультант/психотерапевт оговорює з клієнтом наступні вимоги, пов'язані з процесом консультування/психотерапії: інтенсивність і реальна тривалість консультування/психотерапії, оплату, конфіденційність, можливість супервізії, процес припинення консультування/психотерапії та інші теми, які є важливими для клієнта та ефективності консультування/психотерапії.

7.4. Консультант/психотерапевт намагається не починати консультування/психотерапію з клієнтом, який проходить консультування/психотерапію в іншого консультанта/психотерапевта. Виключенням є ситуація, коли таке консультування/терапія є частиною узгодженого плану консультування/психотерапії та обидва консультанти/психотерапевти його погодили.

7.5. Під час укладання контракту (консультативного або психотерапевтичного), консультант/психотерапевт повинен ясно, достовірно та ретельно поінформувати клієнта про свою кваліфікацію, професійні уміння та досвід. Важливо пояснювати термінологію словами, зрозумілими клієнту.

7.6. Консультант/психотерапевт гарантує клієнту, що перебіг консультативного/терапевтичного процесу не буде залежати від впливу третіх осіб.

VIII. Переривання процесу психотерапії/консультування

8.1. Консультант/психотерапевт завершує консультативний/психотерапевтичний процес, якщо було досягнуто цілі, узгодженої в консультативному/психотерапевтичному контракті, або було випробувано всі доступні консультанту/психотерапевту методи досягнення зазначеної мети, або клієнт не отримує користі.

8.2. Якщо з будь-яких причин консультування/психотерапія повинні бути перервані, консультант/психотерапевт дбає про належний для клієнта спосіб розв'язання цієї ситуації.

8.3. Консультант/психотерапевт повідомляє клієнта про можливі загрози та наслідки, що можуть виникати за умов переривання процесу консультування/психотерапії з причин, що виникають зі сторони клієнта.

IX. Відносини між консультантом/психотерапевтом та клієнтом

9.1. Консультант/психотерапевт повинен оговорити з клієнтом, як відносини, в яких вони знаходяться з клієнтом поміж консультаційного/терапевтичного процесу, можуть впливати на результат.

9.2. Консультант/психотерапевт намагається залишатися виключно у професійних відносинах з клієнтом під час консультативного/психотерапевтичного процесу.

9.3. Консультант/психотерапевт не вступає у сексуальні відносини з клієнтом у процесі консультування/психотерапії.

9.4. Консультант/психотерапевт не проводить консультування/психотерапію з особами, з якими раніше перебував у сексуальних відносинах.

9.5. Консультант/психотерапевт не вступає у сексуальні відносини з колишнім клієнтом принаймні два роки від завершення професійних психотерапевтичних відносин.

X. Оплата

10.1. Консультант/психотерапевт не використовує фінансово клієнтів та інших отримувачів його послуг.

10.2. Якщо клієнт не дотримується домовленостей про оплату, то консультант/психотерапевт може припинити консультування/психотерапію, повідомивши при цьому клієнта.

10.3. Консультант/психотерапевт не приймає фінансових чи інших зисків за направлення клієнта до інших спеціалістів.

10.4. Консультант/психотерапевт не може проводити консультування/психотерапію за бартером. Бартер допускається у виключних випадках, якщо не має клінічних/медичних перешкод, відсутні ризики використання клієнта або викривлення консультативних/психотерапевтичних відносин.

XI. Етичні принципи навчання консультантів/психотерапевтів.

11.1. Консультант/психотерапевт повинен ретельно вивчати сучасні психотерапевтичні підходи та науково-практичні здобутки колег.

11.2. Консультант/психотерапевт не навчає професійним методам психодіагностики та психотерапії осіб, які не є фахівцями у сфері охорони здоров'я, психології, педагогіки, соціальної роботи або не є учасниками навчальних проектів УСП, УАПП, ЕАР, WAPP.

11.3. Консультант/психотерапевт може навчати та публічно розповсюджувати науково-обґрунтовану інформацію серед не фахівців, якщо вона стосується просвіти, самодопомоги та відповідає основним принципам ставлення до людини з точки зору позитивної психотерапії.

11.4. Консультант/психотерапевт не вступає в сексуальні відносини зі студентами, яких навчає, з людьми, над якими має владу або може їх професійно оцінювати, де це призведе до ризику використання особи або впливу на оцінювання.

11.5. Консультант/психотерапевт не використовує відносини з особами, над якими має владу як супервізор, експерт, педагог, начальник, з метою досягнення особистих цілей.

11.6. Консультант/психотерапевт у професійній діяльності презентує наукові психологічні та психотерапевтичні знання, і тимчасово відмежовується від

особистих поглядів та вірувань, якщо вони можуть впливати на клієнтів або аудиторію.

11.8. Консультант/психотерапевт, який навчається, не може вводити в оману стосовно завершеності своєї освіти, належності до певної професійної спілки; не може використовувати назви "психотерапевт", "супервізор", "тренер" тощо, якщо не має відповідної документації, виданої визнаним професійним співтовариством або установою.

11.9. Центри, що здійснюють в Україні підготовку фахівців з позитивної психотерапії за стандартами WAPP, проводять оцінювання особистісної придатності кандидатів на навчання, перевіряють достатність рівня їх попередньої освіти, а також надають вичерпну та зрозумілу інформацію щодо стандартів навчання та програми підготовки.

11.10. Центри, що здійснюють в Україні підготовку фахівців з позитивної психотерапії за стандартами WAPP, дбають про високу якість навчання, супервізій, навчальних програм та методичних матеріалів. Центри використовують методи внутрішнього контролю ефективності навчання та постійно підвищують його якість через знайомство з сучасними методами навчання відповідно до обов'язкових стандартів навчання психотерапії (EAP, WAPP).

11.11. Центри, що здійснюють в Україні підготовку фахівців з позитивної психотерапії за стандартами WAPP, за допомогою відповідних процедур визначають чи особа, яка навчається, опанувала необхідний рівень знань та умінь.

ХІІ. Професійні відносини між консультантами/психотерапевтами

12.1. Консультант/психотерапевт за потреби і заради інтересів клієнта співпрацює з представниками інших наукових дисциплін.

12.2. Консультант/психотерапевт не приховує перед клієнтами або у ситуаціях публічного професійного обговорення, інформації, що стосується професійної допомоги, яку пропонують інші (більш досвідчені) консультанти/психотерапевти або організації.

12.3. Якщо вигода клієнта входить у конфлікт з професійною лояльністю, консультант/психотерапевт спирається перш за все на вигоду клієнта.

ХІІІ. Публічні виступи та реклама

13.1. Консультант/психотерапевт в публічних професійних виступах подає лише ті твердження, які є правдивими, науково-обґрунтованими та відповідають сучасним психотерапевтичним знанням і стандартам етики.

13.2. Консультант/психотерапевт, який позиціонує себе як фахівець у методі позитивної психотерапії, не розповсюджує жодних релігійних, езотеричних, трансперсональних, духовних практик та вірувань, сприймає їх як особисту думку, що не має відношення до професійної діяльності консультанта/психотерапевта.

13.3. Консультант/психотерапевт, який дізнався, що хтось виголошує неправдиві твердження щодо позитивної психотерапії загалом або його професійної діяльності, прагне скоригувати дану інформацію.

13.4. Консультант/психотерапевт не повинен давати згоду на використання свого образу як фахівця у рекламних компаніях будь яких товарів і послуг, окрім реклами власної консультативної/психотерапевтичної діяльності.

13.5. Консультант/психотерапевт не використовує висловлювань, які мають змагальний, маніпулятивний характер, вводять в оману щодо його освіти та компетентності, ступеня академічної освіти, належності до професійних організацій, послуг, що надаються, наукової основи консультативної/психотерапевтичної діяльності, результатів проведених ним досліджень, публікацій та оплати послуг.

13.6. Психотерапевт/консультант повинен проявляти обережність у формулюванні висловлювань щодо професійної діяльності іншого консультанта/психотерапевта, не повинен публічно дискредитувати в будь-який спосіб як його, так і психотерапевтичну школу, яку той представляє.

XIV. Дослідження у галузі консультування/психотерапії

14.1. Консультант/психотерапевт, який проводить наукові і клінічні дослідження, повинен дотримуватися норм та обов'язків, зазначених в Етичних кодексах УАПП, ЕАР, WAPP та загально прийнятих засад етики наукових досліджень.

14.2. Консультант/психотерапевт бере участь у дослідницьких проектах вивчення ефективності консультування/психотерапії.

14.3. Консультант/психотерапевт при проведенні досліджень та наступній публікації їх результатів керується добросовісністю, науковою точністю викладення та чесністю.

XV. Юридичні стандарти етиці

15.1. Консультант/психотерапевт зобов'язаний дотримуватися норм законодавства України.

15.2. Консультант/психотерапевт, який є членом УАПП та має вирок суду за кримінальне порушення закону або є відповідачем за поданням клієнта з цивільного права, обов'язково інформує про це Раду УАПП.

XVI. Подання скарг з приводу порушення Етичного кодексу УАПП

16.1. Випадки порушення даного Етичного кодексу, непорозуміння та конфлікти між психотерапевтами, які є членами УАПП розглядаються Етичною комісією УАПП.

16.2. Якщо консультант/психотерапевт дізнається про порушення етики колегою, то спочатку він повинен особисто обговорити ситуацію, що склалася, з цим колегою. Якщо дана розмова не принесла результат, консультант/психотерапевт повинен формально повідомити Етичну комісію УАПП. Ігнорування випадків порушення етики є також порушенням даного Етичного кодексу.

16.3. Консультант/психотерапевт не подає та не підтримує такі скарги на порушення етики, які не мають підстав, та метою яких є нанесення шкоди консультанту/психотерапевту, а не охорона клієнтів.

16.4. Подана скарга (в письмовому вигляді) надходить в Етичну комісію УАПП. Голова Етичної комісії призначає трьох членів, які знайомляться з її змістом, детально вивчають відповідну документацію, яка має відношення до даного випадку, обов'язково мають розмову з заявником скарги та консультантом/психотерапевтом, на якого її подали. Заслухавши пояснення сторін та співставивши обставини і факти з нормами Етичного кодексу УАПП, члени Етичної комісії приймають рішення про наслідки. Наслідками порушення Етичного кодексу УАПП можуть виступати: 1) офіційне письмове попередження (але не більше двох), 2) винесення і оприлюднення на офіційному сайті УАПП

догани консультанту/психотерапевту (але не більше двох разів), 3) позбавлення членства в УАПП на певний період часу.

16.5. В ситуації, коли заявник або консультант/психотерапевт не згоден із рішенням Етичної комісії УАПП, він має право оскаржити його на ім'я голови Етичної комісії УАПП. У такому випадку буде призначено перегляд даної заяви комісією в іншому складі. Перегляд дозволяється здійснювати лише один раз.